

Огуй Євгеній<https://orcid.org/0009-0003-3861-2520>

Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
асистент кафедри професійної освіти та дизайну,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В.Г. Короленка
(Полтава, Україна) E-mail: evgenijoguj98@gmail.com

Огуй Світлана<https://orcid.org/0000-0001-6485-637>

Доктор філософії, асистент кафедри професійної освіти та дизайну,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
(Полтава, Україна) E-mail: svetlana.oguj@gmail.com

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ОСНОВ ТОВАРОЗНАВСТВА

Сучасна система професійної підготовки фахівців сфери обслуговування потребує переорієнтації з виключно знаннєвого підходу на формування професійної культури як інтегративної якості особистості, що поєднує культуру праці, етику професійного спілкування, відповідальність за якість товарів і послуг, клієнтоорієнтованість та готовність до професійного саморозвитку. В умовах зростання вимог до сервісу, якості обслуговування та безпеки товарів особливого значення набуває пошук ефективних методичних прийомів формування професійної культури у процесі вивчення фахових дисциплін. Навчальна дисципліна «Основи товарознавства» має значний потенціал для розвитку професійної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування, оскільки безпосередньо пов'язана з питаннями якості, стандартизації, сертифікації, зберігання та реалізації товарів, а також професійної відповідальності перед споживачем.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні та систематизації методичних прийомів формування професійної культури здобувачів освіти під час вивчення дисципліни «Основи товарознавства», а також у визначенні педагогічних умов їх ефективного застосування у професійній підготовці майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Методологія. У дослідженні використано комплекс взаємопов'язаних методів: теоретичні (аналіз, синтез, узагальнення наукових джерел і педагогічного досвіду), емпіричні (спостереження за освітнім процесом, педагогічний експеримент), праксиметричні (розробка й апробація методичних прийомів), порівняльно-аналітичні (оцінювання результативності різних форм і методів навчальної діяльності). Методологічною основою роботи стали положення компетентнісного, культурологічного та практикоорієнтованого підходів до професійної освіти.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні комплексу інтерактивних, практикоорієнтованих і цифрових методичних прийомів формування професійної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у процесі вивчення основ товарознавства; уточненні ролі мозкового штурму як ефективного засобу розвитку професійного мислення, аналітичних умінь, культури професійного діалогу та відповідального ставлення до оцінювання якості товарів; розкритті педагогічних умов результативного впровадження кейс-технологій, рольових ігор, проектної діяльності та роботи з реальними зразками товарів.

Висновки. Доведено, що систематичне використання інтерактивних, кейсових, проектних і практикоорієнтованих методичних прийомів на заняттях з основ товарознавства сприяє підвищенню рівня професійної культури здобувачів освіти, розвитку їхньої професійної відповідальності, етичної поведінки, культури аналізу якості товарів і готовності до вирішення реальних виробничих ситуацій. Визначено, що перспективи подальших наукових розвідок пов'язані з цифровою трансформацією товарознавчої освіти, упровадженням віртуальних лабораторій та сучасних інформаційних технологій у формування професійної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Ключові слова: професійна підготовка фахівців сфери обслуговування, формування професійної культури, вивчення основ товарознавства, ігрові та інтерактивні методи навчання, етапи реалізації методу мозкового штурму на заняттях з товарознавства, проектні технології навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. Сучасна підготовка майбутніх фахівців сфери обслуговування передбачає формування не лише спеціальних знань і вмінь, а й професійної культури як сукупності норм поведінки, етики, відповідальності, професійних цінностей та культури праці. Актуальність проблеми дослідження зумовлена необхідністю пошуку результативних методичних прийомів, які забезпечують не лише засвоєння теоретичного матеріалу і формування практичних навичок, а й виховання професійних цінностей майбутнього фахівця у сфері обслуговування, громадського харчування та сервісу. Дисципліна «Основи товарознавства» має значний потенціал для розвитку цих компетентностей, оскільки охоплює питання якості товарів, технології їх виробництва, умов реалізації та зберігання, що потребує високого рівня культурної та професійної відповідальності.

Навчання товарознавства майбутніх фахівців сфери обслуговування спрямоване не лише на засвоєння теоретичних знань про властивості товарів, а й на формування вмінь практичного застосування цих знань у реальних ситуаціях обслуговування клієнтів. Значна увага приділяється аналізу асортименту, якості товарів, умов їх зберігання, транспортування та реалізації. Зміст дисципліни «Основи товарознавства» тісно пов'язується з фаховими дисциплінами (технологіями обслуговування, маркетингом, стандартизацією, сервісологією). Товарознавчі знання розглядаються як складова професійної культури фахівця, що впливає на якість консультування клієнтів, формування довіри та іміджу закладу. Під час занять акцент робиться на вміннях доступно пояснювати споживчі властивості товарів, аргументовано рекомендувати товар відповідно до потреб клієнта, дотримуватися етичних норм професійного спілкування. Таким чином, товарознавство стає інструментом ефективної сервісної комунікації, а відтак і формування компонентів професійної культури.

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми. Проблеми формування професійної культури фахівців різних спеціальностей залишаються актуальними упродовж багатьох років, оскільки, як зазначає В. Лозовецька, на шляху до якісного виконання конкретних професійних дій і функцій, розв'язання реальних професійних проблем і завдань важливого значення набуває професійна культура майбутнього фахівця [7, 199]. Важливого значення у процесі формування професійної культури ряд науковців [Л. Гончар, Г. Коваль, Н. Раєвська, Л. Хомич та інші] надають комфортному освітньому середовищу. Г. Балл доводить, що професійна культура визначає професійну компетентність фахівців, достатню для успішного розв'язання кола трудових завдань, яке відповідає поточним і передбачуваним на найближче майбутнє посадовим обов'язкам працівника, що постійно розвиваються та змінюються у сучасних умовах [1, 59]. М. Євтух визначає, що професійна культура передбачає творче здійснення праці, забезпечуючи володіння стратегіями творчої діяльності, володіння не лише зафіксованими у посібниках і довідниках, а й неформалізованими, трансльованими в спілкуванні професіоналів особистісними знаннями, розвиненість професійної інтуїції [4, 96].

Останнім часом все більше уваги у науковій практиці приділено дослідженню питання розвитку професійної культури фахівців індустрії гостинності та сфери обслуговування. І. Юрченко виділено фактори становлення професійної культури майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи [12, 125]. І. Гаврилова доводить, що професійна культура у сфері гостинності має свою специфіку, яка обумовлена безпосередньою роботою з людьми, високими вимогами до сервісу та міжособистісної взаємодії [2, 30]. У дослідженнях К. Трофімук визначено серед ефективних інноваційних технологій навчання – технології-VR, кейсметоду, симуляційного навчання, проєктної діяльності та онлайн-платформ, як такі, що сприяють розвитку професійної культури здобувачів професійної освіти у сфері обслуговування [10, 161].

Поряд з численними публікаціями результатів дослідження процесу формування професійної культури фахівців сервісу гостинності вбачаємо недостатньо вирішеним питання розробки конкретних методичних рекомендацій щодо методики розвитку професійної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування під час вивчення фахових спеціальних дисциплін.

Мета статті – обґрунтувати та систематизувати методичні прийоми формування професійної культури здобувачів освіти під час вивчення дисципліни «Основи товарознавства», а також визначити педагогічні умови їх ефективного застосування у професійній підготовці майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного та/або експериментального дослідження із зазначенням методів дослідження. У дослідженні використано комплекс взаємопов'язаних методів: теоретичні (аналіз, синтез, узагальнення наукових джерел і педагогічного досвіду), емпіричні (спостереження за освітнім процесом, педагогічний експеримент), праксиметричні (розробка й апробація методичних прийомів), порівняльно-аналітичні (оцінювання результативності різних форм і методів навчальної діяльності). Методологічною основою роботи стали положення компетентнісного, культурологічного та практикоорієнтованого підходів до професійної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Термін «професійна культура» належить до багатозначних, саме тому її варто розглядати як особистісну якість, що свідчить про її духовний розвиток, здатність до рефлексії, логічності й адекватності мислення [9, 161]. Професійна культура майбутніх фахівців сфери обслуговування передбачає сформованість ряду особистісних якостей, зокрема культуру праці та дотримання технологічних норм, етику професійного спілкування, відповідальне ставлення до якості товарів, культуру документаційного супроводу, здатність до самоконтролю та професійного зростання. Формування цих складових можливе за умови правильно підібраних методичних прийомів навчання.

Серед факторів впливу, що сприяють ефективному формуванню професійної культури майбутніх фахівців, варто виокремити використання інтерактивних форм організації освітнього процесу, а саме: коучинг-тренінги, педагогічне проєктування, ділові ігри, брейн-ринги, SWOT-аналіз, кейси, консультації, ситуаційні методи, розроблення анімаційних заходів, лінійки майстер-класів, вебінари, воркшопи, флешмоби, виставки, ярмарки, аукціони, тематичні гостьові заходи, мистецькі проєкти, урочисті вечори, турніри, марафони, авторські студії, квести тощо) [3, 164].

Використання інтерактивних та інноваційних методів навчання сприяє розвитку професійного мислення та навичок прийняття рішень. Ефективність навчання підвищується завдяки застосуванню сервісних та товарознавчих кейсів, ділових ігор і рольових ситуацій «продавець – клієнт», симуляцій професійних ситуацій, цифрових каталогів, онлайн-платформ, віртуальних вітрин товарів. Для майбутніх фахівців сфери обслуговування важливим є формування навичок оцінювання якості та безпеки товарів, розвиток здатності визначати якість товарів за зовнішніми та функціональними показниками, орієнтуватися у стандартах, маркуванні, сертифікації, враховувати вимоги безпеки та захисту прав споживачів. Ці вміння є критично важливими для фахівців сфери обслуговування.

Вивчення основ товарознавства сприяє формуванню відповідального ставлення до товару та споживача, розуміння наслідків помилок у консультуванні клієнтів, дотримання професійної етики та стандартів обслуговування, що закладає підвалини професійної відповідальності та етичної поведінки майбутніх фахівців. Урахування цифровізації та сучасних тенденцій сервісу стає запорукою сучасного викладання основ товарознавства та забезпечує ознайомлення здобувачів освіти з онлайн-продажами та електронними характеристиками товарів, формування навичок цифрової презентації товару, аналіз відгуків і рейтингових систем як джерел інформації про якість товарів. Отже, особливості навчання майбутніх фахівців сфери обслуговування на заняттях з основ товарознавства полягають у поєднанні теоретичних знань із практикою сервісної діяльності, орієнтації на клієнтоцентричність, використанні інноваційних методів та формуванні професійної культури як складової фахової компетентності.

З метою ефективного формування професійної культури на заняттях з товарознавства доцільно продумати, підібрати та реалізувати певні методичні прийоми. Наприклад, ігрові та інтерактивні методи сприяють підвищенню мотивації та активності студентів, розвитку комунікативної культури та вмінь працювати в команді. В якості експерименту ми запропонували застосувати на заняттях з основ товарознавства такі рольові ігри «Експерт з якості», «Інспектор торговельної мережі», «Консультант магазину» та кейс-технології «Виявлення дефектів товарів та вибір способів їх реалізації», «Складання товарного звіту в умовах нестачі інформації», «Розв'язання конфліктної ситуації між продавцем і покупцем», що створюють умови для розвитку професійного мислення, уміння аналізувати ситуації та приймати рішення. А спроба застосувати метод мозкового штурму при аналізі особливостей товарних груп та метод дискусії щодо етичних аспектів роботи з товаром забезпечила більш якісний результат з формування етики професійного спілкування, навичок взаємодії, відповідальності.

Мозковий штурм як інтерактивний метод навчання є одним із найефективніших засобів активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, розвитку їх аналітичного мислення, уміння працювати в команді та формування професійної культури. У контексті вивчення дисципліни «Основи товарознавства» цей метод дозволяє студентам самостійно генерувати ідеї щодо класифікації, оцінювання якості та характеристик різних товарних груп харчових продуктів.

Використання методу мозкового штурму дозволяє активізувати знання студентів про харчові продукти та їх властивості, розвинути професійне мислення у напрямі товарознавчої експертизи, сформувати навички аргументованого вибору та обґрунтування рішень, сприяє розвитку професійної комунікаційної культури та навичкам працювати у команді та приймати узгоджені рішення.

Пропонуємо розглянути методика проведення мозкового штурму при аналізі особливостей товарних груп продуктів харчування. На підготовчому етапі викладач повинен продумати та запропонувати студентам тему і проблему дослідження, це може бути товарна група, яку студенти будуть аналізувати, наприклад, молочні продукти, або м'ясна продукція, або овочі та фрукти, або хлібобулочні вироби тощо. Відповідно до обраної товарної групи формулюється проблема дослідження у вигляді відкритого запитання. Наприклад: «Які фактори визначають якість молочних продуктів?», або «Які ризики псування притаманні м'ясній продукції?», або «За якими ознаками споживач визначає свіжість овочів та фруктів?» Важливо, щоб питання було комплексним і мотивувало учасників до широкого генерування ідей.

На підготовчому етапі варто сформувати мікрогрупи по 4–6 осіб, об'єднавши в кожній групі здобувачів освіти з різним рівнем підготовки та темпераментами. Кожна група працює окремою командою на фіксує ідеї на паперовому аркуші або працює на онлайн-дошці (Miro, Padlet, Classroom Jamboard). Студенти у мікрогрупах повинні самостійно розподілити ролі: модератор організовує подання ідей, секретар записує всі пропозиції, спікер представляє напрацювання групи, а всі інші учасники – генератори ідей. На цьому ж етапі викладач має розповісти або нагадати правила проведення мозкового штурму. Акцентуючи увагу на тому, що приймаються всі ідеї, спершу важливіша кількість за якість, жодної критики під час генерації ідей, вітаються сміливі, нестандартні пропозиції, дозволяється комбінування та розширення ідей інших учасників.

Генерування ідей може тривати 10–15 хв. Студенти висловлюють усі думки, пов'язані з темою, наприклад «Аналіз молочних продуктів». Записані ідеї можуть стосуватися різних показників: органолептичних (смак, запах, консистенція), фізико-хімічних (жирність, кислотність, масова частка білка), технології виробництва (пастеризація, ферментація), умов пакування (герметичність, захисні матеріали), умов зберігання (температура, вологість), ризиків псування (кислість, бродіння, набухання упаковки), вимог до транспортування, фальсифікаційних ознак, вимог нормативних документів (ДСТУ, ГОСТ, ISO).

Студенти мають генерувати максимальну кількість пунктів, навіть якщо вони здаються очевидними чи надто вузькими.

Далі важливо сортувати та класифікувати всі ідеї, на це можна виділити ще 10 хв навчального часу. Група разом із модератором структурує зібрані ідеї за напрямками, наприклад, за показниками якості, вимогами до зберігання, причинами псування, вимогами до маркування тощо. Цей етап формує у студентів навички систематизації, що є базовою компетентністю товарознавця.

На етапі обговорення та критичного аналізу, упродовж 10 хв відбувається уточнення, відбракування неправильних або неповних ідей. На цьому етапі дозволено критику. Викладач може ставити уточнювальні питання типу «Чому ви вважаєте, що цей показник є ключовим? Доведіть», «Які наукові дані або нормативи підтверджують це?», «Чи можна перенести цей критерій на інші товарні групи?». Роль викладача – не давати готові відповіді, а спрямовувати студентів на аргументацію.

На завершальному етапі відбувається презентація результатів – по 5 хв на кожен мікрогрупу, спікер якої коротко представляє структуровані блоки, найбільш важливі ідеї, висновки щодо професійних вимог до товарної групи. А потім викладач теж стисло, до 5 хв, підсумовує що вдалося виявити студентам, які положення є ключовими для товарознавчої експертизи, які професійні компетентності формувалися під час роботи.

Реалізація методики мозкового штурму сприяє формуванню ряду професійних компетентностей, зокрема умінь визначати показники якості харчових продуктів, здатність до аналізу та класифікації товарних груп, навички виявлення ризиків псування та ознак фальсифікації, формування культури використання нормативно-технічної документації. Формуються професійно орієнтовані особистісні риси, такі як навички ведення професійного діалогу, аргументованої дискусії та здатність працювати в команді, поважати думку інших, розвиток спостережливості, відповідальності, точності, що в комплексі забезпечує формування професійної культури мислення.

Отже, впровадження методики мозкового штурму в процес вивчення основ товарознавства має ряд переваг. Студенти не пасивно слухають, а активують власний досвід. Цей метод допомагає швидко сформувати широку базу характеристик харчових продуктів. Підсилюється інтеграція теорії та практики. Формується відповідальний підхід до оцінювання якості харчових товарів. Підвищується інтерес і мотивація студентів до професійної діяльності.

Серед ефективних методів комплексного підходу до професійної підготовки виділяємо проєктні технології навчання. Проєкти розвивають підприємницьку та професійну культуру. В межах вивчення основ товарознавства можливо реалізувати такі теми для студентських проєктів «Маркування товарів: стандарти якості», «Розробка етикетки для продукту», «Порівняльний аналіз товарів-аналогів», «Стандарти сервісу в сучасних торговельних мережах». Проєктні освітні технології сприяють формуванню здатності до самостійного професійного аналізу, відповідального вибору, застосування норм професійної культури у практичних ситуаціях.

А відповідно практикоорієнтовані методичні прийоми теж привносять свою лепту в розвиток професійної культури фахівців сфери обслуговування. Привертає особливу увагу група методів роботи з товаром. Це лабораторні роботи з оцінювання якості продуктів, мікродослідження товарних груп з оформленням звітності, створення експериментальних вітрин та міні-виставок, інвентаризаційні тренінги. Такі заняття дозволяють студентам зрозуміти вимоги професійної етики, точності, охайності та відповідальності.

Більшої зацікавленості привносять в освітню діяльність використання цифрових ресурсів та візуалізацій. Сучасні студенти краще сприймають матеріал за умови мультимедійного супроводу. Все більшого поширення в навчальні знаходять інтерактивні таблиці та 3D-моделі упаковки й товарів, онлайн-лабораторії якості продуктів, тести у Google Classroom, віртуальні тренажери. В результаті формується інформаційна культура здобувачів освіти, вміння працювати з сучасними технологіями товарознавчого аналізу.

Якщо б освітні технології не вирішив застосувати викладач, необхідно дотримуватися педагогічних умови ефективного застосування тих чи інших методичних прийомів. Поєднання теорії та практики забезпечує осмислення студентами норм професійної поведінки, а створення ситуації успіху – підтримку ініціативності та відповідальності серед здобувачів освіти. Систематичність і послідовність інтеграції прийомів у кожне заняття наряду з використанням реальних матеріалів (зразків товарів, упаковки, сертифікатів якості) підносять процес фахової підготовки до реальних умов професійної діяльності. А наявність чітких критеріїв оцінювання професійної культури у ході виконання практичних завдань дозволяє контролювати етапи формування всіх складників професійної культури.

Висновки з дослідження і перспективи подальших наукових розвідок. Досвід експериментального впровадження показав, що студенти, які навчаються з використанням інтерактивних і практикоорієнтованих методів, демонструють вищий рівень професійної культури та самостійності у вирішенні виробничих ситуацій. Упровадження описаних методичних прийомів забезпечує підвищення мотивації до вивчення товарознавства, розвиток професійної відповідальності, формування культури аналізу якості товарів, удосконалення етичних норм взаємодії у сфері обслуговування, покращення рівня сформованості професійних компетентностей.

Методичні прийоми, застосовані на заняттях з основ товарознавства, мають значний потенціал для формування професійної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування. Найбільш ефективними є інтерактивні, кейсові, практикоорієнтовані та проєктні технології, які поєднують навчальну, дослідницьку та виховну функції. Вони сприяють розвитку відповідальності, етики, професійного мислення та культури праці.

Перспективним є дослідження питань цифрової трансформації товарознавчої освіти, використання віртуальних лабораторій, штучного інтелекту та автоматизованих систем контролю якості для розвитку професійної культури здобувачів освіти.

References

1. Балл Г. Категорія культури у дослідженні професійної діяльності. *Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості*: збірник наукових праць. Київ, 2014. С. 55–62.
Ball, H. (2014). Kategoria kultury u doslidzhenni profesiinnoi diialnosti [The category of culture in the study of professional activity]. *Ya-kontsepsiia akademika Nelli Nychkalo u vymiri profesiinoho rozvytku osobystosti – The Self-concept of Academician Nelli Nychkalo in the Dimension of Professional Personal Development*. Kyiv, Ukraine. 55–62. [in Ukrainian]
2. Гаврилова І. І. Культура обслуговування як складова професійної культури. *Вісник ХНУ. Серія: Соціологія*. 2021. № 15. С. 27–33.
Havrylova, I. I. (2021). Kultura obsluhovuvannia yak skladova profesiinoi kultury [Service culture as a component of professional culture]. *Visnyk KhNU. Serii: Sotsiologhiia – Bulletin of KhNU. Series: Sociology*, 15, 27–33. [in Ukrainian]
3. Гончар Л. В. Методологічні підходи до формування професійної культури майбутніх менеджерів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019, № 67. Т. 1. С. 163–165.
Honchar, L. V. (2019). Metodolohichni pidkhody do formuvannia profesiinoi kultury maibutnikh menezheriv [Methodological approaches to the formation of professional culture of future managers]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of Creative Personality Formation in Higher and Secondary Schools*, 67(1), 163–165. [in Ukrainian]
4. Євтух М. Б. Формування професійної культури майбутнього вчителя. *Педагогічний альманах*. 2019. Вип. 43. С. 92–97.
Yevtukh, M. B. (2019). Formuvannia profesiinoi kultury maibutnoho vchytelia [Formation of professional culture of a future teacher]. *Pedahohichniy almanakh – Pedagogical Almanac*, 43, 92–97. [in Ukrainian]
5. Кобиляцький Ю. Професійна етика як основа професійної культури. *Професійна педагогіка*. 2020. № 20. С. 96–104.
Kobyliatskyi, Yu. (2020). Profesiina etyka yak osnova profesiinoi kultury [Professional ethics as the basis of professional culture]. *Profesiina pedahohika – Professional Pedagogy*, 20, 96–104. [in Ukrainian]
6. Коваль Г. О. Формування фахової культури у студентів сфери обслуговування. Львів: ЛНУ, 2021. 210 с.
Koval, H. O. (2021). *Formuvannia fakhovoi kultury u studentiv sfery obsluhovuvannia* [Formation of professional culture in service sector students]. Lviv, Ukraine: LNU. [in Ukrainian]
7. Лозовецька В. Психолого-педагогічні аспекти професійного розвитку особистості в сучасних умовах професійної діяльності. *Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості*: збірник наукових праць. Київ, 2014. С. 199–205.
Lozovetska, V. (2014). Psykholoho-pedahohichni aspekty profesiinoho rozvytku osobystosti v suchasnykh umovakh profesiinoi diialnosti [Psychological and pedagogical aspects of professional personal development in modern professional conditions]. *Ya-kontsepsiia akademika Nelli Nychkalo u vymiri profesiinoho rozvytku osobystosti – The Self-concept of Academician Nelli Nychkalo in the Dimension of Professional Personal Development*. Kyiv, Ukraine. 199–205. [in Ukrainian]
8. Раєвська Н. В. Формування професійної культури студентів у процесі фахової підготовки. Харків: НУХТ, 2021. 220 с.
Raievska, N. V. (2021). Formuvannia profesiinoi kultury studentiv u protsesi fakhovoi pidhotovky [Formation of students' professional culture in the process of vocational training]. Kharkiv, Ukraine: NUKhT. [in Ukrainian]
9. Тернопільська В. І. Культура особистісного самовизначення як предмет наукового дослідження. *Нові технології навчання*. 2015. Т. 1. Вип. 86. С. 160–163.
Ternopil'ska, V. I. (2015). Kultura osobystisnoho samovyznachennia yak predmet naukovooho doslidzhennia [Culture of personal self-determination as a subject of scientific research]. *Novi tekhnolohii navchannia – New Learning Technologies*, 1(86), 160–163. [in Ukrainian]
10. Трофімук К. В. Теоретичні аспекти становлення та формування професійної культури у майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. *Інноваційна педагогіка: теорія і методика професійної освіти*. 2025. Вип. 83. Том 2. С. 161–164.
Trofimuk, K. V. (2025). Teoretychni aspekty stanovlennia ta formuvannia profesiinoi kultury u maibutnikh fakhivtsiv hotelno-restorannoi spravy [Theoretical aspects of the development and formation of professional culture of future hotel and restaurant specialists]. *Innovatsiina pedahohika: teoriia i metodyka profesiinoi osvity – Innovative Pedagogy: Theory and Methodology of Vocational Education*, 83(2), 161–164. [in Ukrainian]
11. Хомич Л. Культурологічний підхід – методологічна основа професійного розвитку майбутнього вчителя. *Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука*: збірник наукових праць. Київ, 2016. С. 298–304.
Khomych, L. (2016). Kulturolohichniy pidkhid – metodolohichna osnova profesiinoho rozvytku maibutnoho vchytelia [Cultural approach as a methodological basis for the professional development of a future teacher]. *Osvitnii ukrainotsentryzm Heorhiia Filipchuka – Educational Ukrainian-Centrism of Heorhii Filipchuk*. Kyiv, Ukraine. 298–304. [in Ukrainian]
12. Юрченко І. М. Професійна культура як чинник конкурентоспроможності фахівця. Дніпро: УАД, 2020. 312 с.
Yurchenko, I. M. (2020). Profesiina kultura yak chynnyk konkurentospromozhnosti fakhivtsia [Professional culture as a factor of specialist competitiveness]. Dnipro, Ukraine: UAD. [in Ukrainian]

Ohui Yevhenii

<https://orcid.org/0009-0003-3861-2520>

Postgraduate Student, Assistant of the Department
of Professional Education and Design,
Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University
(Poltava, Ukraine) E-mail: evgenijoguj98@gmail.com

Ohui Svitlana

<https://orcid.org/0000-0001-6485-6375>

PhD, Assistant of the Department
of Professional Education and Design,
Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University
(Poltava, Ukraine) E-mail: svetlana.oguj@gmail.com

METHODOLOGICAL TECHNIQUES FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL CULTURE OF PROFESSIONALS IN THE SERVICE INDUSTRY IN CLASSES ON THE FUNDAMENTALS OF COMMODITY SCIENCE

The modern system of professional training for professionals in the service industry requires a reorientation from an exclusively knowledge-based approach to the formation of professional culture as an integrative quality of personality, combining work culture, professional communication ethics, responsibility for the quality of goods and services, customer focus and readiness for professional self-development. Conditions of increasing demands on service, quality of service and safety of goods, make it particularly important to find effective methodological techniques for the formation of professional culture in the process of studying professional disciplines. The academic discipline «Fundamentals of Commodity Science» has significant potential for the development of the professional culture of future professionals in the service industry, as it is directly related to issues of quality, standardisation, certification, storage and sale of goods, as well as professional responsibility to the consumer.

***The aim** of the research is to substantiate and systematise methodological techniques for the formation of the professional culture of students studying the discipline «Fundamentals of Commodity Science», as well as to determine the pedagogical conditions for their effective application in the professional training of future professionals in the service industry.*

***Methodology.** A set of interrelated methods, including theoretical (analysis, synthesis, generalisation of scientific references and pedagogical experience), empirical (observation of the educational process, pedagogical experiment), praximetric (development and approbation of methodological techniques), comparative-analytical (evaluation of the effectiveness of various types and methods of educational activities), was used in the research. The methodological foundation of the research was based on the provisions of competency-based, cultural, and practice-oriented approaches of professional education.*

***The scientific novelty** of the research consists of substantiating a set of interactive, practice-oriented and digital methodological techniques for the formation of the professional culture of future professionals in the service industry in the process of studying the fundamentals of commodity science; clarifying the role of brainstorming as an effective tool for developing professional thinking, analytical skills, a culture of professional dialogue and a responsible attitude to assessing the quality of goods; revealing the pedagogical conditions for the effective implementation of case technologies, role-playing games, project activities and work with real samples of goods.*

***Conclusions.** Systematic use of interactive, case-based, project-based, and practice-oriented methodological techniques in classes on the fundamentals of commodity science has been proven to contribute to improving the professional culture of students, developing their professional responsibility, ethical behaviour, culture of commodity quality analysis and readiness to solve real production issues. It has been determined that the prospects for further scientific research are related to the digital transformation of commodity science education, the implementation of virtual laboratories and modern information technologies in the formation of the professional culture of future professionals in the service industry.*

***Key words:** professional training of professionals in the service industry, formation of professional culture, study of the fundamentals of commodity science, game-based and interactive teaching methods, stages of implementing the brainstorming method in commodity science classes, project-based teaching technologies.*

Стаття надійшла до редакції 10.12.2025 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Володимир Мокляк**